

dobno je kot potok, ki se često razveja v sosednje tokove, delovalo tudi njegovo pisanje.

Zadnja leta dr. Iva so potekala zlasti v njegovem neustrasnem spopadu z boleznijo in njegovimi miselnimi sprehodi po Zlatorogovih poteh primorskih gora. Raziskovanje prepletanja mitologije in zgodovine v njegovem ljubljenskem gorskem svetu je bila rdeča nit, ki se je vlekla skozi vse njegovo delovanje. Zlatorogovemu kraljestvu je bila posvečena tudi njegova zadnja večja objava v Goriškem letniku (8, 1981).

Ko sem mu tistega poletnega popoldneva v bližini Slovenskega šolskega muzeja predstavljal tržaškega šolnika in zgodovinarja Sama Pahorja, nisem slutil, da bo konec najinih srečanj. Ob slovesu mi je kot običajno rekel: »Dreja, obiščite me kaj!« Kot vedno sem mu to tudi obljubil z običajno grenkim priokusom. V vseh letih najinega znanstva sem ga namreč uspel obiskati le enkrat. Če nosim danes preko lepih in toplih spominov nanj tenko tančico obžalovanja, jo nosim zaradi teh opuščeni obiskov.

Dr. Juvančič si je nedvomno zaslužil svoje dvojno mesto v slovenski zgodovini, kot njen sooblikovalec in kot njen raziskovalec. O tem so lepo pričali tisti, ki so ga spremljali na njegovi zadnji zemeljski poti, najprej njegovi nekdanji goriški učenci, nato njegovi sodelavci v znanstvenih in zgodovinskih ustanovah. Tisti, ki si domišljamo, da smo ga poznali malo bolje od drugih in da smo vsaj malo zaslutili, kaj kipi v njem, mu želimo mirnih in osrečujočih poti v njegovem ljubljenskem kraljestvu Zlatoroga.

Andrej Vovko

VIKTOR KOROŠEC

(7. 12. 1899 — 16. 11. 1985)

Akademik Viktor Korošec, profesor za rimsko pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani, je le z manjšim delom svoje aktivnosti spadal v krog zgodovinarjev, in posebej Oddelka za zgodovino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Vendar pa je ta del tako pomemben, da je zapustil med nami trajne sledi.

Viktor Korošec se je rodil 7. decembra 1899 v Ljubljani, dokončal je osnovno šolanje in humanistično gimnazijo v Kranju in kot eden prvih študentov pravne fakultete na mladi ljubljanski univerzi študij prava leta 1924. Velikega, lahko bi rekli odločilnega pomena zanj je bila specializacija na univerzi v Leipzigu pri romanistu in orientalistu Pavlu Koschakerju (1879—1951) v letih 1924—1926. Sad te specializacije je bil habilitacijski spis o dedičevem jamstvu za zapustnikove dolgove po rimskem pravu (*Die Erbenhaftung nach römischem Recht. I. Teil. Das Zivil- und Amtsrecht, Leipziger rechtswissenschaftliche Studien 29, Leipzig 1927*), s katerim je tedaj komaj sedemindvajsetletni znanstvenik prodril v krog mednarodno priznanih strokovnjakov za rimsko pravo. Še bolj odločilnega pomena je bilo Koroščevo drugo bivanje v Leipzigu v študijskem letu 1928/9, ko se je pod Koschakerjevim mentorstvom, jezikovno izredno nadarjen, posvetil proučevanju pravnih virov starega Vzhoda. Sad te druge specializacije je monografija o hetitskih državnih pogodbah (*Hethitische Staatsverträge. Ein Beitrag zu ihrer juristischen Wertung, Leipziger rechtswissenschaftliche Studien 60, Leipzig 1931, ponatis 1978*), ki je še danes, po več kot pol stoletja, temeljno delo s tega področja. S tema dvema študijama se je Korošec povzpel v sam vrh evropske in tudi svetovne znanosti in si odprl pot do glavnih romanističnih in orientalističnih raziskovalnih središč. Vzporedno z afirmacijo na znanstvenem področju je potekalo napredovanje na ljubljanski pravni fakulteti (1927 docent, 1930 izredni profesor in 1935 redni profesor). Navedeni dve deli sta bili nekakšen kažipot za njegovo kasnejše znanstveno delo, ki se je v grobem delilo na dve področji: rimsko pravo in pravo starega Vzhoda, pri čemer je druga veja njegovega znanstvenega dela po pomenu vseskozi prevladovala.

Na področju romanistike je Korošec važen kot pedagog — rimsko pravo je predaval od leta 1927 do leta 1973 — in s tem kot vzgojitelj več generacij pravnikov. Glavni znanstveni in publicistični dosežek na tem področju je univerzitetni učbenik za rimsko pravo (prvič skupaj s prof. Gregorjem Krekom v letih 1936—1941, nato v več izdajah sam po vojni; zadnji ponatis 2. izpopolnjene izdaje je izšel l. 1980), zraščel iz potreb pedagoškega dela na fakulteti, vendar po zasnovi presega pedagoške potrebe. Koroščevo »Rimsko pravo« se uvršča v svoji zvrsti med najboljše dosežke v mednarodnem merilu in se približuje v mnogočem velikim priročnikom za znan-

stveno raziskovanje rimskega prava. Od drugih romanističnih študij naj omenim razpravo o Antinoopolskih fragmentih Gajevih Institucij (Zbornik znanstvenih razprav (odslej ZZR) 10, 1934, 54—78) in še danes v celoti uporabno, med zgodovinarji žal premalo poznano razpravo o nastanku Avgustovega principata (ZZR 19, 1943, 74—102), edino njegovo razpravo s področja rimskega javnega prava, ki nam slika dramatične, državno-pravno izredno komplicirane dogodke od propada rimske republike do ureditve principatske monarhične državne ureditve.

Sveleovni sloves si je profesor Korošec pridobil kot raziskovalec prav starega Vzhoda. Kot glavne rezultate na tem področju moremo oceniti slovenski prevod Hamurabijevega zakonika (ZZR 24, 1954, 53—96), monografije »Hethitica« (Razprave SAZU, I. razred IV/7, Ljubljana 1958), »Zakonik mesta Ešnunne in Lipit-Ištarjev zakonik« (Razprave SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede, Ljubljana 1953) in »Pogodba med Suppiluliumom I. in Sunaššurom iz Kizivuatne — Pogodba med Naram-Sinom in neznanim elamskim vladarjem« (Razprave SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede 14, Ljubljana 1983), kot vrh pa enciklopedično obdelavo vseh klinopišnih prav v seriji priročnikov »Handbuch der Orientalistik« (Keilschriftrecht, Handbuch der Orientalistik, I. Abt., Ergänzungsband III: Orientalisches Recht, Leiden 1964; 49—219, 466—478). Koroščevo znanstveno in publicistično delo s tega področja je izredno obsežno in raznoliko (okoli 100 predavanj na raznih univerzah in v strokovnih društvih, več v tujini kakor doma; cela vrsta razprav, ki se tematsko raztezajo na vsa področja prav starega Vzhoda, od sumerskega do hetitskega, o katerem je največ pisal; vrsta gesel v realnem leksikonu za asiriologijo; redni nastopi na asirioloških kongresih itd.; izčrpno predstavitev njegovega dela, do leta 1972 je priobčil G. Kušej v ZZR 35, 1972, 21—28).

Končno še nekaj besed o tem, kaj je Korošec ustvaril kot pogodbeni profesor na oddelku za zgodovino (med leti 1953—1982), ko je uvajal študente zgodovine in arheologije v zgodovino starega Egipta in prednje Azije. Tu je opravil pomembno pedagoško delo. Če izrazim kot njegov student nekaj osebnih opažanj, morem reči, da so tudi ta predavanja odsevala Koroščevo skorajda fanatično delavnost, temeljitost in brezkompromisno poštenost. Kot entuziast se ni uklonil težavam, ki so se občasno kazale bodisi v premajhni odzivnosti študentov, bodisi ob vprašanju, kako strniti dokaj zahtevno vsebinsko bogato snov zgodovine dveh tisočletij v predavanjih dve uri tedensko v enem samem semestru. Pri izpitih je bil pošten in odkrit, študente je naravnost opozoril na pomanjkljivosti in vrzeli v znanju, pri ocenjevanju je bil objektiv in v bistvu blag. S svojim delom je zapustil mlajši generaciji zgodovinarjev velik dolg, da namreč ta predmet po njegovem odhodu ne bo zanemarjen ali celo pozabljen.

S svojim znanstvenim delom je obogatil zgodovinsko znanost v več ozirih. Nekatere njegove študije presegajo okvire pravne znanosti in so važne tudi za zgodovinarje, tako npr. Uvod v »Rimsko pravo« (v zadnji izdaji štr. 1—54), že omenjena razprava o nastanku Avgustovega principata, razprava o simboličnih dejanjih pri sklepanju državnih pogodb pri Asircih, Grkih in Rimljanih (ZZR 30, 1962, 101—116), da navedem le nekaj meni znanih naslovov. Po drugi strani pa je bil prof. Korošec sodelavec Zgodovinskega časopisa, v katerem je objavil dve razpravi (Nekaj pravno-zgodovinskih pripomb k doslej objavljenim pismom mesta Mari, ZČ 6—7, 1952—1953, 30—70; Iz kmečkega življenja v Egiptu v Dioklecijanovi dobi — v luči novih papirov, ZČ 17, 1963, 101—125) in celo vrsto recenzij, v katerih je predstavljal novosti s področja asirioloških študij (ZČ 8, 1954, 232—239; 9, 1955, 241—249; 10—11, 1956—1957, 341—350; 12—13, 1958—1959, 326—341; 14, 1960, 252—256; 15, 1961, 208—215; 16, 1962, 242—246; 18, 1965, 307—328; 21, 1967, 271—277; 23, 1969, 163—166 in 305—307; 26, 1972, 157—159; 28, 1974, 173—176; 30, 1976, 359—363; 32, 1978, 163—166 in 342—347; 34, 1980, 235; 37, 1983, 254—255; gl. tudi Arheološki vestnik 17, 1966, 531—533; 20, 1969, 286—287; 24, 1973, 909—915; 27, 1976, 298—300; 29, 1978, 759—765; 30, 1979, 590—597).

Ostal nam bo v spominu kot prvi Slovenec, ki je obvladal jezik starega Vzhoda in ki je del tega bogastva zanesel med nas, kot znanstvenik, s katerim se lahko po našamo, a tudi kot človeško topel, izredno prijazen in dober človek.

Rajko Bratož